

RECENZÍÓ

SAMU VERONIKA

Kortárs Japanológia II. Japánnyelv-pedagógia Magyarországon.
Szerk.: Wakai Seiji – Sági Attila. Károli Gáspár Református Egyetem –
Budapest, L'Harmattan Kiadó, 2017, 250 pp.

A Japán Alapítvány, a SacuraCore Project és a Károli Gáspár Református Egyetem Japanológia Tanszékének köszönhetően 2017-ben megjelent Wakai Seiji és Sági Attila szerkesztésében a *Kortárs japanológia II.* című kötet. A kötet megjelenését három éves munka előzte meg, amelynek során a magyarországi japánnyelv-oktatás témájával foglalkozó szakemberek több alkalommal is szerveztek kutatási eredményeket bemutató előadás-sorozatot, kidolgoztak egy digitális tanulmánykötet, majd végül ennek eredményeképp az összegyűjtött szakmai anyag gyümölcseként megjelenhetett a most bemutatni kívánt könyv.

A kötetet alkotó 11 tanulmány széles körképet nyújt a hazai japánnyelv-oktatás történetéről, mai helyzetéről, a japán nyelv elsajátításának céljából kiadott tananyag(ok)ról, nyelvkönyvekről, a japán kultúra terjesztését megcélzó Japán Alapítvány Budapesti Iroda tevékenységéről, a MJOT (Magyarországi Japánnyelv-Okatatók Társasága) munkásságáról és nem utolsósorban a japán nyelv oktatásával kapcsolatos kutatások eredményéről – mint ahogyan azt Varrók Ilona, a Keleti Nyelvek és Kultúrák Intézete vezetőjének előszavában is olvashatjuk. A munka jól szerkesztettsége és a benne szereplő tanulmányok igényes összeválogatása többek között annak is köszönhető, hogy a szerkesztőpáros egyik tagja, Wakai Seiji a nyelvpedagógiai (japán nyelv), a japánnyelv-oktatási és a klinikai tantárgypedagógiai kutatások egyik kimagasló egyénisége hazánkban, több tudományos kutatócsoport aktívan tevékenykedő munkatársa (pl. „Többynnyelvű és multikulturális környezetben élő gyerekek japán-nyelvtanulását segítő projekt”, 2016–2019 stb.), illetve számos japán nyelvvel és nyelvoktatással foglalkozó társaságnak a tagja (pl. Association of Japanese Language Teachers in Europe, The Society for Teaching Japanese as a Foreign Language stb.).

A tanulmányok sorát a Budapesti Gazdasági Egyetem professzorának, *Hidasi Judit*nak a munkája kezdi. A professzor asszony munkájában az 1990-es évektől kezdődően a 2015-ös évig bezárólag bemutatja hazánkban az idegennyelv-oktatás politikai helyzetét, a legfontosabb politikai irányvonalakat és célkitűzéseket, valamint ezen időszak oktatáspolitikájának a japán nyelvoktatók munkájára gyakorolt hatását.

A soron következő második tanulmány szerzője a japanológiai kutatások nagyra becsült szakembere, *Székács Anna*, aki szintén a Budapesti Gazdasági Egyetem oktatója. Munkájában betekintést nyerhetünk a hazai japánnyelv-oktatás történetébe

az Osztrák–Magyar Monarchia korától egészen napjainkig, beszámol a japán nyelv tanulásának mozgatórugóiról, az intézményes és az intézményen kívüli oktatásról, nyelvoktatási módszerekről és a japán nyelv elsajátításához szükséges motivációs tényezőkről.

A japán nyelv elsajátításának céljából a 19. századtól napjainkig kiadott összes nyelvkönyvről mint értékes forrásanyagról *Sato Noriko* tanulmányában olvashatunk. A szerző nem csak összegyűjtötte, de részletesen be is mutatja ezeket, külön kitérve módszertanukra és stílusukra. A nyelvkönyvekről képes illusztrációkat is találhatunk, összesen 41-et. A tanulmányból megtudhatjuk, hogy a 90-es évektől kezdődően több együttműködés kezdődött a magyar és japán nyelvtanárok között, és ennek köszönhetően ugrásszerűen bővült a japán nyelvkönyvek skálája. Országismereti anyag, daloskönyv, szöveggyűjtemény, gyermek nyelvkönyvek, nyelvtant magyarázó könyvek, érettségi vizsgára felkészítő könyvek, 2000 után írást oktató és tanuló munkafüzetek és oktatási segédeszközök sokasága gazdagította, és gazdagítja továbbra is a japán nyelvet oktató könyvek kínálatát.

Máté Zoltán, a Károli Gáspár Egyetem Japanológia Tanszéke oktatójának tollából született meg azon fordítás, amelyben megismerkedhetünk a Japán Alapítvány Budapesti Irodájának munkájával. Többek között megtudhatjuk, hogy az Iroda hogyan segíti elő a japánnyelv-oktatás terjesztését és fejlesztését Magyarországon: ide tartozik például az általa szervezett japánnyelv-tanári tanfolyamok megrendezése, japán oktatási segédanyagok összeállítása, a Nemzetközi Japán Nyelvvizsga (JLPT) lebonyolítása, japánnyelv-tanfolyamok indítása és az oktatóknak meghirdetett japán tanulmányutak.

A kiadvány hatodik tanulmánya a *Kiss Sándorné Székely Ilona* és *Horváth Krisztina* szerzőpárostól származik. A szerzők először ismertetik a MJOT (Magyarországi Japánnyelv-oktatók Társasága) megalakulása előtti 12 évet felölelő japánnyelv-oktatás kezdeteit és a felmerülő nehézségeket. 1987-től kezdődően az elsődleges cél a nyelv és a kultúra párhuzamos bemutatása volt, amely elsajátíttatása merőben új gondolkodást igényelt az idegennyelv-tanításban. Magyarországon indult a világon elsőként az integrált nyelv és kultúra tanítása a Zsolnai-féle törökbálinti Kísérleti Általános Iskolában a neves kutató-pedagógusnak, Zsolnai Józsefnek köszönhetően, aki egyben az iskola igazgatója is volt. 2000-2001-ben kezdődött el a MJOT szervezése a japán nyelvet tanító tanárok közös akaratából, elsősorban az alap- és középfokú japánnyelv-tanítás színvonalának emelésére, szinten tartására és az érettségihez szükséges taneszközök elkészítésére. A tanulmány elénk tárja a társaság létrejöttének körülményeit és szükségességét, és részletesen olvashatunk arról is, hogy napjainkban milyen feladatokat lát el.

A soron következő mű mind műfaját, mind stílusát tekintve megtöri az ezt megelőző munkákban tapasztalt tudományos hangvételt, és egy személyes hangvételű visszaemlékezés formájában tárja elénk az elmúlt 30 év japánnyelv-oktatásának történetét. *Markó László* Kiss Sándorné Székely Ilonával készített interjújában nyomon követhetjük a japánnyelv-oktatás megindításának körülményeit, a kezdeti nehézsé-

geket, az első japánnyelv-oktatók törekvéseit, és megismerkedhetünk az első oktatóanyagokkal, valamint támogatókkal.

Az interjú *Wakai Seiji* gyűjteménye követi, amelyben feltűnteti a japánnyelv-oktatás témakörében íródott valamennyi hazai tanulmányt.

A kötet következő része tartalmilag némileg elkülönül az első felétől, mivel az előzőekben tárgyalt hét tanulmány szigorúan a japánnyelv-pedagógia témájában mozgó munka, ezzel ellentétben a második részben található négy tanulmány a témához kapcsolódó kutatásokat és azok eredményeit közli. Ilyen a *Wakai Seiji* és *Wakai Bernadett* szerzőpáros írása, amelyben megismerkedhetünk az örökségnyelv fogalmával, valamint a japán örökségi nyelvoktatással foglalkozó szervezetek, csoportok tevékenységével, emellett választ kapunk arra, hogy milyen módon sajátíthatják el a japán nyelvet a Magyarországon élő japán vagy nemzetközi házasságból született gyerekek.

Somodi Júlia tanulmányában arra keres választ, milyen apellatív megszólítási formák kerülnek elő a tankönyvekben, mennyire fordítanak hangsúlyt a megszólítások tanítására, valamint hogy milyen hasonlóságok és eltérések figyelhetők meg a tankönyvek és a filmek dialógusaiban megjelenő megszólításokban, továbbá a munka számos hasznos információval is szolgál a japánnyelv-tanárok számára.

Károlyi Orsolya új tanítási módszert tár elénk, amely nem csak a nyelvfelkészítést segíti elő, de hozzájárul a kulturális háttérismeretek bővítéséhez is. A népszerű japán kártyajáték, a *karuta* nyelvoktatásban való felhasználását szorgalmazza, felhívva a figyelmet arra, hogy az általa bemutatott módszerrel a nyelvtanulók történelmi ismeretei is mélyíthetők, továbbá pozitív élménnyé tehető a tanulás folyamata.

A tanulmánykötetet *Wakai Seiji* a kölcsönös függőséget segítő portfólió tanteremben való használatáról szóló tanulmánya zárja. Az írás a metakognitív képességekhez és a tanulói autonómiához kapcsolódó elméleti háttérrel ismerteti, majd pedig egy esettanulmány keretein belül bemutatja, milyen módon alkalmazták a módszert a japán szak hallgatói körében, és ennek milyen eredményei születtek.

A tartalmi ismertető után bátran kijelenthetjük, hogy ez a kötet nem hiányozhat sem a japánnyelv-tanárok, sem az idegennyelv oktatásának témakörében kutató szakemberek, sem pedig a japán szakosok és japán nyelvtanulók polcáról. A nyelvtanároknak rendkívül hasznos új oktatási módszereket nyújt, a kutatóknak és japán szakosoknak a tudományos kutatásokhoz nélkülözhetetlen forrásanyagot biztosít, a nyelvtanulóknak pedig bemutatja a japán nyelv oktatásának történetét és mindazon személyek törekvéseit, akiknek köszönhetően ma már magas színvonalon sajátíthatják el a japán nyelvet. Mindenki számára ajánlom a magyarországi japánnyelv-pedagógia eme alapművét.